

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/118/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719201607
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8719201607.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členiek senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Moniky Tobiašovej v právnej veci starostlivosti súdu o mal. U. F. X., O.. X.X.XXXX, bytom u matky, zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny P., dieťa rodičov: matky U.. Y. X., O.. XX.XX.XXXX, V. P., I. XXXX/XX, právne zast. JUDr. Rastislavom Lenártom, advokátom, so sídlom Košice, Pollová 32, a otca U. X., O.. XX.XX.XXXX, V. P., I. XXXX/XX, právne zast. JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, advokátkou, so sídlom Poprad, Nám. sv. Egídia 95, v konaní o zákaz styku s mal. dieťaťom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 15P/69/2019-152 zo dňa 10.06.2021, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zákazu styku otca s maloletým dieťaťom.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh matky zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 36 ods. 1, § 43 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Konštatoval, že dieťa má naďalej voči otcovi dôveru, pri znaleckom skúmaní nebol badať strach z otca, ani negatívne aspekty zo vzájomnej interakcie, negatívne zážitky sú zdôrazňované zo strany matky, sú mu opakovane oživované, aby si ich dobre pamätal, čo svedčí o jednostrannej manipulácii dieťaťa proti otcovi zo strany matky. Dieťa v zmysle záverov znaleckého dokazovania sa snaží na podvedomej úrovni byť lojálne voči matke, s ktorou žije, matka je pre neho osoba, ktorú je zvyknutý poslúchať, nezvykne sa jej priečiť a správa sa podľa matkiných očakávaní, že kontakt s otcom nebude, že mal. U. bude otca odmieťať. Zohľadňujúc závery znaleckého dokazovania, ktoré jednoznačne svedčia o určitej manipulácii zo strany matky a berúc v úvahu absolútnu nelogickosť tvrdení matky, ak na jednej strane žiada zakázať styk a na druhej strane uvádza, že mu v styku nebráni, vid' zápisnica na č.l. 146 z 10.6.2021 a vid' mimosúdna dohoda na tzv. skúšku v konaní o úpravu styku pod sp.zn. 15P/295/2019, majúc na zreteli najlepší záujem dieťaťa, súd návrh matky zamietol.

5. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

III. Obsah odvolania matky a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti rozsudku podala odvolanie matka, v ktorom poukázala na zhoršenie vzťahov medzi maloletým dieťaťom a otcom. Maloletý odmieta komunikovať s otcom. Odmietanie bolo spôsobené tým, že otec nazval maloletého klamárom bez toho, aby si ho vypočul a nechal mu priestor na vyjadrenie. Namietala nezrovnalosti vypracovaného znaleckého posudku znalkyňou P. L. M. č. XX/XXXX zo dňa 31.03.2021, v ktorom znalkyňa prezentuje len svoje názory, ktoré nie sú dôkazy. Namietala zaujatosť znalkyne a tvrdenie znalkyne, že matka bráni synovi sa s otcom stýkať, matka nemôže za to, že otec sa na stretnutia so synom dostavil za posledný rok len dvakrát. Tvrdenie znalkyne, že otec so synom mali pekný vzťah a že otec synovi dával aj pozitívnu spätnú väzbu, je podľa názoru matky nepodloženým subjektívnym názorom znalkyne. K výsluchu znalkyne na pojednávaní realizovaného súdom matka namietala, že znalkyňa na kladené otázky odpovedala spôsobom odkazu na obsah znaleckého posudku. Rovnako poukazuje na výsluch maloletého dňa 10.06.2021, v rámci ktorého sa dieťa vyjadrilo, že keď bolo u znalkyne, tak povedal, že ocka má rád - bál sa ho. Matka poukazuje na obsah zvukovej nahrávky, ktorý nie je zaznamenaný v zápisnici o pojednávaní zo dňa 10.06.2021, dieťa sa vyjadrilo, že nechce sa s otcom stretávať už nikdy, že u znalkyne sa bálo otca, že keď povie niečo zlé na otca, tak otec ho zbije. Ďalej uviedla, že maloletý navštevuje P. V. pre úzkostné stavy. Ďalej uviedla, že sudca na súde prvej inštancie sľúbil maloletému, že mu môže splniť čokoľvek, tým, že to sudca nespĺnil, maloletý to vníma ako zradu a klamstvo zo strany súdu. Maloletý bol ovplyvňovaný zo strany otca, ktorý prišiel za maloletým v sprievode svojej právničky, ktorá sa s maloletým rozprávala a kládla mu rôzne otázky bez súhlasu a upovedomenia matky a bez matkinej prítomnosti. Zo správania maloletého voči otcovi sa matka domnieva, že postoj maloletého je skôr negatívny, spôsobený správaním otca v čase ich spoločného bývania, ktorý pokračoval aj neskôr pri osobných stretnutiach a cez sms správy. Počas tejto doby otec viackrát matku, niekedy aj maloletého, fyzicky, či verbálne napádal, čoho svedkom bol maloletý. Matka v závere namietala zaujatosť sudcu. Navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý zotrval na svojom vyjadrení prednesenom na pojednávaní dňa 10.06.2020. Navrhol odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť v celom rozsahu.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 24CoP/170/2021-199 zo dňa 29.3.2022 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie .

9. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala matka dieťaťa dovolanie. Namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s ňou uvádzanými skutočnosťami a pochybeniami súdu prvej inštancie; odvolací súd sa obmedzil iba na opakovanie záverov súdu prvej inštancie bez toho, aby sám zistil aktuálny stav veci, a to vykonaním dokazovania, t.j. predovšetkým nariadením pojednávania, kde mal opätovne realizovať výsluch matky a maloletého. Odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, že matka poukázala na to, že odvolací súd sa nevysporiadal s ňou uvádzanými skutočnosťami a pochybeniami súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, že otec má v zmysle rozsudku súdu prvej inštancie vo veci vedenej pod sp.zn. 12C/46/2018 zákaz priblížiť sa k matke do vzdialenosti 50 m a zákaz vstúpiť do obydli, kde býva matka. Súdy si nevyžiadali celý spis súdu prvej inštancie sp.zn. 12C/46/2018, z obsahu ktorého by sa boli dozvedeli, ako sa otec maloletého správal k matke a k maloletému. Matka ďalej poukázala na to, že súdy opomenuli jej procesný návrh na nariadenie kontrolného znaleckého posudku. Zároveň poukázala na porušenie procesných podmienok zo strany súdu prvej inštancie, ktorý nedoručil znalkyni vyjadrenie matky k znaleckému posudku a znalkyňa pred výsluchom nevedela o podaných námietkach matky. Matka zároveň navrhla vyžiadať dokumentáciu od P. V., u ktorej je maloletý vedený pre jeho úzkostné stavy. Matka maloletého považovala vyjadrenia odvolacieho súdu ohľadom zaujatosti konajúceho súdu a sudcu v rozpore z princípmi CSP, keď sudca sa na súde prvej inštancie opakovane vyjadroval iba na adresu matky, pričom takéto konanie dôvodne vzbudilo u matky obavu o nezáujatosť sudcu a o jeho nestrannosť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 28.09.2022 sp.zn. 7Cdo/125/2022 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 29. marca 2022, sp.zn. 24CoP/170/2021-199 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že matka vo vyjadrení k znaleckému posudku zo dňa 07.05.2021 uviedla, že bude trvať na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku, na tomto návrhu zotrvala aj na pojednávaní dňa 18.05.2021, ako aj na pojednávaní dňa 10.06.2021, kde zároveň uviedla, že je ochotná zložiť preddavok na vykonanie znaleckého posudku. Zo zápisnice z pojednávania súdu prvej inštancie zo dňa 10.06.2021 vyplýva, že súd prvej inštancie zamietol návrh matky na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom. Súd prvej inštancie sa so zamietnutím doplnenia dokazovania v odôvodnení rozsudku nevysporiadal. V podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie matka okrem iného namietala, že súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhovaný dôkaz, t.j. kontrolný znalecký posudok. Odvolací súd sa uvedenou námietkou nezaoberal. Je výlučne vecou súdu, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Podmienkou však je, že svoj postup dostatočne odôvodní. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie matka využila, avšak súd prvej inštancie neobjasnil dôvody, pre ktoré nevykonal dôkaz navrhovaný matkou a uvedené nedoplnil aj napriek námietkam matky ani odvolací súd.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

11. Odvolací súd po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

12. Odvolací súd úvodom uvádza, že predmetom skúmania v odvolacom konaní je rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaním matky, a to výrok o zamietnutí návrhu matky na zákaz styku otca s mal. dieťaťom a súvisiaci výrok týkajúci sa trov konania.

13. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 220 ods.2 CSP). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv sporovej strany na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Judikatúra ESLP však nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

14. K otázke riadneho odôvodnenia súdnych rozhodnutí sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV.ÚS 115/03). Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I.ÚS 50/04).

15. Odvolací súd poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 CCP a nižšie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým matka ani nevzniesla žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

16. Podľa § 24 ods. 4 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

17. Podľa čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

18. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

19. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

20. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

21. Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

22. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže, podľa okolností konkrétneho prípadu, prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality spočíva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami (vec Elsholz proti Nemecku).

23. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

24. Ak by styk s rodičom negatívne vplýval na záujmy dieťaťa alebo by tu existovala odôvodnená obava z tohto negatívneho vplyvu, súd po tomto zistení obligatórne styk maloletého dieťaťa s rodičom obmedzí alebo ho aj zakáže. Obmedzenie môže napríklad spočívať v určení kratšieho času pre styk dieťaťa s rodičom alebo v predĺžení časových intervalov medzi stretnutiami s týmto rodičom a pod., než aké boli dohodnuté v dohode rodičov alebo určené skorším rozhodnutím súdu. Právna teória toto obmedzenie, ako aj zákaz styku podľa § 25 ods. 3 chápe ako osobitný druh obmedzenia rodičovských práv a povinností. Súdna úprava tu zasahuje do úpravy realizácie vzťahov medzi rodičmi a deťmi, pričom rodičovské práva ostávajú zachované.

25. Z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy sú povinné zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre narovnanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané. Bez ohľadu na to, kto rozvrat vzťahov medzi otcom a synom spôsobil a kto na ňom má väčšiu či menšiu vinu, je však iluzórne si predstavovať, že právo, resp. súd môže svojou autoritou rozkazovať ľudským citom.

26. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Rozhodnutie súdu o zákaze styku nemožno chápať ako konečné odpratanie neprijemného sporu. Intenzita zásahu do základného práva podľa čl. 32 ods. 4 Listiny a čl. 8 ods. 1 Dohovoru, akú predstavuje práve zákaz styku rodiča s dieťaťom, káže, aby súdy a štátne orgány nečakali pasívne, až dieťa dosiahne formálne plnoletosť a predmet konania odpadne, prípadne až sa samovoľne či inak zmenia pomery a jedna zo zúčastnených strán sa na súd znovu obráti s formálnym procesným návrhom na úpravu styku. Zákaz styku rodiča s dieťaťom autoritatívne vyslovený súdom, najmä ak nezneužil rodič svoju rodičovskú zodpovednosť, je opatrením časovo obmedzeným, aj keď zákon jeho účinnosť výslovne stanovením nejakej lehoty neobmedzuje. Orgány sociálnoprávnej ochrany a súdy, každý vo svojej pôsobnosti, preto musia aktívne skúmať, či dôvody tohto opatrenia trvajú, inými slovami, či sa toto opatrenie postupom času a zmenou okolností nestalo neprímeraným.

27. Rozhodnutie o zákaze styku teda musia súdy spolu s orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí využiť ako priestor pre vytváranie podmienok na to, aby styk medzi rodičom a dieťaťom mohol byť obnovený, na prehodnotenie doterajšej stratégie a voľbu ďalších, aktuálne vhodných opatrení.

28. Zhrňujúc skutočný stav veci zistený súdom prvej inštancie, rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti. Manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom súdu prvej inštancie č.k. 14P/238/2017-78 zo dňa 20.09.2018, na čas po rozvoде bol maloletý U. F. zverený do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 200,- eur mesačne, styk otca s maloletým upravený nebol. Uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 24CoP/45/2020-43 zo dňa 14.04.2020 bol neodkladným opatrením upravený styk otca s maloletým U. F. tak, že otec je oprávnený telefonovať s maloletým každý utorok a nedeľu od 19.30 hod. do 20.00 hod., a stretávať sa s maloletým posledný piatok v kalendárnom mesiaci v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme a odovzdá matke pred domom matky. Zároveň bolo neodkladné opatrenie limitované do právoplatného skončenia konania vo veci úpravy styku otca s maloletým vedenom na súde prvej inštancie pod sp.zn. 15P/295/2019. Matka tvrdí, že maloletý sa otca bojí a nechce sa s ním stretávať v dôsledku správania otca, styk otca s maloletým je problematický vzhľadom na jeho odmietavý postoj. Maloletý nemá záujem sa s otcom stretávať, pričom podľa názoru otca je maloletý manipulovaný matkou. Otec pričítava tento postoj maloletého syna na ťarchu matky, ktorá maloletého nepodporuje. Otec mieni maloletého presvedčiť o dôležitosti stretávania sa, avšak aktuálne styk maloletého s otcom neprebíha.

29. Z obsahu súdneho spisu je zřejmé, že aj napriek zložitej situácii a komplikovaným vzťahom medzi rodičmi mal. dieťaťa a mal. dieťaťom s otcom, dospel súd k správne mu záveru, že v danej veci nie je dôvod na to, aby súd zakázal styk otca so synom. Je však potrebné zvoliť citlivý spôsob, ktorým je možné obnoviť väzby otca a mal. syna, ktorý však musí byť primeraný veku samotného dieťaťa. V konaní boli sporné skutočnosti tvrdené matkou týkajúce sa negatívneho postoja maloletého spôsobeného správaním otca v čase ich spoločného bývania, ktorý pokračoval aj neskôr pri osobných stretnutiach a cez sms správy, kedy otec viackrát maloletého fyzicky, či verbálne napádal. Za účelom zistenia

uvedených skutočností vzhľadom na to, že ide o maloleté dieťa, bolo nariadené rozsiahle znalecké dokazovanie, ktoré sa zameralo na skúmanie osobnosti otca, matky a mal. dieťaťa.

30. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou P. L. M. č. XX/XXXX vyplýva, že znalkyňa konštatovala výrazný rozpor medzi tým ako maloletý o otcovi hovorí a ako ho hodnotí v psychologických testoch a tým, ako sa v jeho prítomnosti správa. Pri rozhovore o otcovi spomína maloletý iba jeho negatívne stránky a zážitky, kedy sa správal nevhodne, pozitívne zážitky nespomína. V testových metódach, v ktorých dokáže maloletý odhadnúť ich zámer, otca hodnotí takmer výlučne negatívne. Avšak v testoch, kde nedokáže maloletý odhadnúť ich zámer, nevyjadruje žiadne obavy alebo strach z otca. Maloletý má vedomú snahu poskytnúť o otcovi negatívny obraz. Skutočný vzťah odhalila hravá interakcia s otcom, v rámci ktorej konštatovala znalkyňa intenzívny a pozitívny vzájomný vzťah, ako aj to, že napriek dvojročnému odlúčeniu boli obaja schopní pokračovať vo vzájomnom vzťahu tam, kde pred 2 rokmi prestali. Znalkyňa konštatovala, že sú si vzácní a zo spoločnej interakcie majú dobrý pocit, boli radi, že sú spolu. Znalkyňa ďalej konštatovala, že otec má záujem sa sýkať so synom. Otec posledné 2 roky dieťa nevychováva. Kým žili všetci v spoločnej domácnosti neboli zaznamenané odchýlky vo výchove otca, ktoré by boli mimo výchovných zvyklostí. Otec vedel dať synovi pozitívnu, rovnako aj negatívnu spätnú väzbu, čo sa týka výchovy. Po rozvode otec spočiatku si vynucoval styk aj za prítomnosti polície. Avšak keď otec videl, že pre syna je stresujúce vidieť tento konflikt, vtedy upustil od toho. Otec vníma, že syn sa s ním kvôli ovplyvňovaniu matkou nemôže stretávať, a preto na stretnutia netlačí. Ich komunikácia prešla do telefonátov, smsiek, aby aspoň takto boli v kontakte a syn na neho nezabudol. Podľa znalkyne je predpoklad, že dieťa je jednostranne ovplyvňované zo strany matky alebo jej rodiny. Jeho názor na otca, ako ho prezentoval v rozhovore a v psychologických testoch, je jednostranný, skreslený. Dieťa sa snaží na podvedomej úrovni byť lojálne voči matke, s ktorou žije. Matku má rád, je pre neho osoba, na ktorú má najdôležitejšiu citovú väzbu. Matku je zvyknutý poslúchať, nezvykne sa jej priečiť a konať svojhlavo. Matka od neho očakáva, že kontakt sa nebude konať, že maloletý U. otca bude odmietať a on sa správa podľa týchto matkiných očakávaní. Vo vzťahu k otcovi má dieťa dôveru napriek dvom rokmi, počas ktorých sa videli len sporadicky, ich vzájomný vzťah sa javí byť vrúcny a intenzívny. Skutočnosť, že dieťa nespomína ani na jeden pozitívny zážitok s otcom, aj keď do rozvodu rodičov s otcom prežíval aj pekné chvíle, a mali spolu pozitívne spoločné zážitky, a na druhej strane popisuje detailne, akoby naspamäť negatívne zážitky zdôrazňované zo strany matky, svedčí o jednostrannej manipulácii dieťaťa proti otcovi zo strany matky.

31. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nepochybne vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom zistenia skutočností tvrdených oboma rodičmi ako účastníkmi konania a zistenia skutočného stavu veci. Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu matky na zákaz styku otca s mal. synom, keďže nebolo preukázané, že by otec akýmkoľvek spôsobom ubližoval svojmu synovi a svojou prítomnosťou by nepriaznivo pôsobil na jeho psychický stav. Z vykonaného dokazovania (znaleckého dokazovania, výsluchu otca, správ kolízneho opatrovníka) jednoznačne a bez pochybností vyplýva, že neboli zistené okolnosti z hľadiska duševného zdravia alebo morálnych hodnôt otca, ktoré by mu v styku s maloletým bránili, nebolo preukázané problematické správanie voči dieťaťu, a teda nie je možné konštatovať závažný psychologický dôvod na strane otca na tak radikálny zásah, akým je zákaz styku.

32. V tomto smere odvolací súd poukazuje na závery znaleckého dokazovania, z ktorého jednoznačne vyplýva, že maloletý kopíruje a preberá negatívne postoje a správanie sa matky k otcovi maloletého, čo je s ohľadom na jeho vek prirodzené. Z rozsiahleho dokazovania nebolo zistené, že by maloletý mal akýkoľvek dôvod na to, aby odmietal otca, čo podporuje záver znalkyne P. L. M., že skutočnosť, že dieťa nespomína ani na jeden pozitívny zážitok s otcom, aj keď do rozvodu rodičov s otcom prežíval aj pekné chvíle a mali spolu pozitívne spoločné zážitky, a na druhej strane popisuje detailne, akoby naspamäť negatívne zážitky zdôrazňované zo strany matky, svedčí o jednostrannej manipulácii dieťaťa proti otcovi zo strany matky. Zo znaleckého dokazovania nariadeného súdom nebolo zistené žiadne neprístojné správanie sa otca k maloletému, ktoré by ohrozovalo maloletého z dôvodu jeho styku s otcom a ktorým matka odôvodňovala potrebu zákazu styku otca s mal. synom, nebolo preukázané, že by otec akýmkoľvek spôsobom ubližoval svojmu synovi a svojou prítomnosťou by nepriaznivo pôsobil na jeho psychický stav.

33. Odmietanie maloletým je odôvodňované najmä zhoršením vzťahov medzi maloletým dieťaťom a otcom, (otec nazval maloletého klamárom bez toho, aby si ho vypočul a nechal mu priestor na

vyjadrenie), nie otcom ako takým. Tieto zážitky mali u maloletého vyvolať negatívne pocity a strach z otca. S týmito argumentmi sa vysporiadal súdom ustanovený znalec v predloženej znaleckej správe a na zistené skutočnosti prihliadol aj súd prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že je jednoznačne na prospech maloletého, aby sa stýkal s otcom a postupne si vybudovali vzťah typický pre otca so synom. Stav, keď rodič nepripravuje dieťa na styk s druhým rodičom a dieťa druhého rodiča odmieta, sa rovná „neumožneniu“ druhému rodičovi stretávať sa s dieťaťom. Ak je dieťa vo výchove rodiča, ktorý svojím prístupom do určitej miery podporuje dieťa v odmietaní druhého rodiča, niet záruky, že dieťa bude vychovávané v zdravom prostredí. Ide totiž len o skryté pestovanie odmietania až nenávisť, čo je zo strany rodiča a v záujme zdravého vývoja dieťaťa neakceptovateľné, ak samozrejme neexistujú dôvody na zákaz styku.

34. Odvolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie zobral do úvahy všetky aspekty a špecifiká veci a pri hodnotení záujmu maloletého dieťaťa prihliadol aj na súčasné postoje maloletého ovplyvnené aj samotnou matkou, a považuje za potrebné zdôrazniť, že je potrebné, aby rodičia našli spoločnú reč, a to v záujme spoločného syna, s cieľom dopriať mu kompletnú rodinu, ktorú tvoria obaja rodičia, aj napriek tomu, že nežijú v spoločnej domácnosti, pretože nemožno znevažovať rolu druhého rodiča tým spôsobom, že sa rodič, s ktorým deti žijú v spoločnej domácnosti, snaží presvedčiť dieťa, že oni sami sú rodina a druhý rodič do ich života už nepatrí a nie je dôležitý. Aj napriek tomu, že má maloletý odmietavý postoj k otcovi, má súdne rozhodnutie zmysel a zachovanie styku je potrebné k obnove vzťahov, postupnej komunikácii s otcom na zdvorilostnej úrovni a neskoršiemu nadobudnutiu dôvery v rodiča.

35. Odvolací súd venoval náležitú pozornosť názoru maloletého U. F.. Potrebné je zdôrazniť, že názor maloletého dieťaťa nie je pre rozhodnutie súdu jediným kritériom. Úlohou súdu v starostlivosti o maloleté deti je riešiť situáciu komplexným náhľadom, teda aj s ohľadom na ďalšie relevantné zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb a prijať čo najlepšie opatrenie v záujme maloletého dieťaťa. Aj s prihliadnutím na názor maloletého, ktorý nemá záujem sa s otcom stretávať, je odvolací súd presvedčený, že nejde o tak závažné dôvody, pre ktoré je potrebné vylúčiť otca zo styku s maloletým U. F.. Maloletý prijíma vedome či nevedome názory matky, ktorá otca odmieta. Na druhej strane je potrebné zohľadniť aj právo rodiča, v tomto prípade otca na to, aby sa so svojim synom stretával a realizoval výkon svojich rodičovských práv, a teda nielen povinností. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu, pričom jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie (uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci III.ÚS 707/04, IV.ÚS 288/04, III.ÚS 2150/07, I.ÚS 3082/10). Preto pokiaľ ide o námietky matky, že súd prvej inštancie nedostatočne prihliadol, resp. vôbec neprihliadol na pranie maloletého nestýkať sa s otcom, odvolací súd uvádza, že nemožno pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu (Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci I.ÚS 268/02). Vytýkané nedostatky súdu prvej inštancie v tom smere, že nezohľadnil názor maloletého sa v kontexte uvedeného preukázali ako neopodstatnené.

36. Odvolací súd konštatuje, že odmietanie otca maloletým nie je primárne založené na osobnosti otca, či na nejakom jeho konkrétnom negatívnom správaní voči synovi, ale je podmienené nefungujúcim, konfliktným a odporom sýteným vzájomným vzťahom medzi rodičmi dieťaťa, ktorý dieťa permanentne dlhodobo vníma. Maloletý je na svoju matku citovo viazaný, identifikuje sa s jej názormi, normami, postojmi a hodnotami, teda matkou, s ktorou žije, je prirodzene ovplyvňovaný, pričom negatívne postoju matky voči otcovi je maloletý vystavený dlhodobo bez možnosti jeho konfrontácie z opačnej strany. Maloletý si tak postupne vytvoril predstavu otca, ktorý je podľa neho zlý a chce mu ublížiť, následkom čoho sa s ním nechce stretávať. Ak aj maloletý aktuálne nie je pripravený na stretávanie sa s otcom bez psychoterapeutického vedenia, nie je vylúčené, aby prebiehal styk riadený odborníkmi. Prístup k vzťahovej väzbe je možné zmeniť pozitívnym smerom, keď sa na tejto zmene pracuje. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že doteraz nebolo preukázané žiadne neprimerané, agresívne správanie sa otca voči dieťaťu, podľa výsledkov vykonaného dokazovania maloletý nie je primárne traumatizovaný otcom, ale nefunkčnou a konfliktnou interakciou medzi rodičmi.

37. Za vyššie popísanej situácie, zohľadňujúc to, že otec sa s maloletým pravidelne nestretáva, odvolací súd dospel k záveru, že je nesporne v najlepšom záujme maloletého, aby bol čo najskôr a v primeranom rozsahu obnovený jeho styk s otcom metódou postupného približovania riadeného a kontrolovaného

kvalifikovanými odborníkmi, za ich účasti, v neutrálnom prostredí tak, aby dieťa mohlo znovu nadobudnúť dôveru u svojho otca, ktorého vytesnilo zo svojho života, aby mohlo získať pre zdravý psychický vývoj tak dôležitý mužský vzor, ktorý mu je odopieraný a znovu nadviazať zdravé citové väzby nielen s otcom, ale i s rodinou na jeho strane. Uvedené je však predmetom konania vo veci úpravy styku otca s maloletým vedenom na súde prvej inštancie pod sp.zn. 15P/295/2019, ktoré je momentálne prerušené do právoplatného skončenia tohto konania.

38. Matka namietala nezrovnalosti vypracovaného znaleckého posudku znalkyňou P. L. M. č. XX/XXXX zo dňa 31.03.2021, v ktorom znalkyňa prezentuje len svoje názory, ktoré nie sú dôkazy. Namietala tvrdenie znalkyne, že matka bráni synovi sa s otcom stykať. Tvrdenie znalkyne, že otec so synom mali pekný vzťah a že otec synovi dával aj pozitívnu spätnú väzbu, je podľa názoru matky nepodloženým subjektívnym názorom znalkyne. K výsluchu znalkyne na pojednávaní realizovaného súdom matka namietala, že znalkyňa na kladené otázky odpovedala spôsobom odkazu na obsah znaleckého posudku. Tu je potrebné zdôrazniť, že je vecou výlučne znalca, aké postupy, metódy, či testy podľa okolností vecí v každom prípade použije. Ak sa znalec neprípustne v posudku vyjadrí k otázkam právnym, je povinnosťou súdu na tieto jeho závery neprihliadať a vytvoriť vlastný právny záver vo veci. Uvedené ale nediskvalifikuje celý znalecký posudok.

39. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku matky vo vzťahu k relevantnosti znaleckého dokazovania, túto vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnenú. Odvolací súd v rovine vyhodnotenia znaleckého dokazovania poukazuje primerane a podporne na to, že podľa ustálenej súdnej praxe od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 CSP) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Znalec musí vychádzať z odborných znaleckých záverov a nielen zo skutočností, ktoré účastníci vnímajú svojimi zmyslami. Znalčka v prejednávanej veci tak vychádzala z vyhodnotenia psychologického vyšetrenia rodičov maloletých prostredníctvom psychodiagnostických metód, keď v danom prípade bolo potrebné zistiť, či existujú dôvody na zákaz styku otca so synom. Po oboznámení sa s namietaným znaleckým posudkom P. L. M. odvolací súd konštatuje, že znalkyňa ustanovená vo veci so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti a vykonané psychologické vyšetrenie, prehľadným a logickým zdôvodnením vyložila svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní jej zadaných odborných otázok postupovala. Odvolací súd zdôrazňuje, že závery znaleckého posudku sú presvedčivé v častiach týkajúcich sa odbornej analýzy vzájomných vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom, skúmania dopadu konfliktov medzi rodičmi na maloletého a aj pokiaľ ide o skúmanie prípadného ovplyvňovania maloletého. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nemal pochybnosti o správnosti záverov znaleckého dokazovania.

40. Žiada sa však zdôrazniť, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie nezaložil výlučne na záveroch znaleckého dokazovania, keď závery znaleckého dokazovania sú akceptovateľné aj v kontexte ďalších vykonaných dôkazov, najmä výsluchov rodičov, ako aj listinných dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie. Oproti predchádzajúcej úprave CSP už výslovne neupravuje možnosť preskúmania znaleckého posudku iným, tzv. kontrolným znaleckým posudkom, nie je však vylúčená možnosť vypracovania druhého znaleckého posudku v tej istej veci. CSP predpokladá aj možnosť rozporu dvoch alebo viacerých znaleckých posudkov, a preto v takýchto prípadoch pripúšťa znalecké dokazovanie znaleckým ústavom. Ak existujú pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku, nemôže ho súd nahraďiť vlastným názorom, pretože na to nemá odborné znalosti, resp. ich nemá v takej miere, aby mohol toto preskúmanie zodpovedne uskutočniť, pričom pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku vznikajú predovšetkým v prípade existencie niekoľkých rozporných posudkov. V uvedenej veci však tento postup vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nebol namieste, pričom je potrebné konštatovať, že subjektívna nespokojnosť matky so závermi posudku nemôže mať za následok ich nesprávnosť. Odvolací súd preto nevidí dôvod spochybňovať závery znaleckého posudku, pričom opakovane zdôrazňuje, že závery znaleckého posudku je potrebné hodnotiť z hľadiska ich logickosti a presvedčivosti s tým, že účastník konania ani súd nemôže znalecký posudok hodnotiť z hľadiska odbornosti, keďže na to nemá potrebné znalosti. Odvolací súd na základe obsahu preskúmaného spisu a v kontexte všetkých skutočností daného prípadu dospel k presvedčeniu, že je absurdné bezdôvodne sa domnievať, že by si znalkyňa dovolila vedome podať nepravdivý znalecký posudok. Odvolací súd preto dospel k záveru, že matka neuviedla v zásade žiadne relevantné námietky, ktoré by

mohli zakladať dôvodné pochybnosti o obsahu a záveroch predmetného znaleckého posudku. Znalčka vykonala odborné vyšetrenie nielen maloletého, ale aj oboch rodičov a podala Znalecký posudok č. XX/XXXX zo dňa 31.03.2021. Keď prvoinštančný súd považoval znalecký posudok za úplný a aktuálny, odôvodnene potom nevykonala kontrolný znalecký posudok, avšak s dôvodmi sa mal vysporiadať v odôvodnení napadnutého rozsudku. Odvolací súd vytyka uvedené pochybenie súdu prvej inštancie. Ak súd zamietol návrh matky na kontrolný znalecký posudok, bolo potrebné sa s uvedeným vysporiadať a uviesť dôvody, prečo kontrolný znalecký posudok považoval za nepotrebný a nadbytočný i s poukazom na časový odstup vypracovania znaleckého posudku. Okrem toho bola znalčka pred súdom k svojmu znaleckému posudku vypočutá a zápisnica a záznam o jej výsluchu tvoria obsah tohto spisu.

41. Pokiaľ matka poukazovala na nevykonanie navrhovaných dôkazov, odvolací súd môže len zdôrazniť, že dôkazy, ktoré súd považuje pre svoje rozhodnutie za významné (zvyšné dôkazy, ktoré považuje za nedôležité, nepodstatné, duplicitné, neplatné, resp. neúčinné, nevzťahujúce sa k veci, vytriedi a nehodnotí), súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, pričom jeho hodnotiacia úvaha musí zodpovedať zásadám logiky, vychádzať zo zisteného skutočného stavu veci, musí byť preskúmateľná odvolacím súdom. Pokiaľ súd prvej inštancie niektoré z návrhov na vykonanie dokazovania považoval za nesúvisiace s danou vecou, nadbytočné, nemajúce pre vec význam, resp. preukazujúce nesporné tvrdenia alebo už preukázané skutočnosti, bolo legitímnou možnosťou súdu prvej inštancie tieto dôkazy vytriediť a nehodnotiť ich. Bolo však povinnosťou súdu riadne zdôvodniť, prečo nepotreboval dopĺňovať dokazovanie. Vzhľadom na to, že súd vyjadrenia účastníkov zisťoval priebežne a ich opätovný ucelený výsluch nie je potrebný aj vzhľadom na ich vzájomný konflikt a napätie, ktoré vyvolávali vzájomné jednotlivé vyjadrenia, odvolací súd konštatuje, že hoci súd nezdôvodnil, prečo nevykonala ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, z vyššie uvedených dôvodov považuje tieto námietky matky za nedôvodné.

42. Ani odvolací súd nepovažoval za potrebné dopĺňovať dokazovanie, pretože skutočný stav zistený súdom prvej inštancie bol dostatočný pre prijatie záveru o zamietnutí návrhu na zákaz styku. Odvolací súd v tomto smere uvádza, že vzhľadom na dĺžku konania a doposiaľ vykonané dokazovanie, s poukazom aj na hospodárnosť konania, ako aj stanovisko kolízneho opatrovníka, závery znaleckého dokazovania, by dopĺňovanie dokazovania aj podľa názoru odvolacieho súdu neprineslo žiadne nové výsledky vzhľadom na už ustálený skutočný stav veci zistený ďalšími dôkazmi realizovanými na súde prvej inštancie, správami kolízneho opatrovníka a ktorý vyplynul i z celkového správania sa a konania účastníkov v priebehu súdneho konania, ktoré začalo už v roku 2019. Názor maloletého bol v predmetnom konaní opakovane odborníkmi zisťovaný, pri rozhodovaní bolo naň aj náležite prihliadané v súlade s ust. § 38 CMP a § 43 ods. 1 Zákona o rodine, pričom súd nesporne prihliadal na názor maloletého a venoval mu náležitú pozornosť zodpovedajúcu jeho veku a rozumovej vyspelosti a zohľadnil ho. Z citovaných ustanovení ale nevyplýva, že by bolo nevyhnutné, aby súd za každých okolností podľa názoru maloletého aj rozhodol. Naopak, ak je to v najlepšom záujme maloletého, súd môže a musí rozhodnúť aj v rozpore s jeho deklarovaným názorom, ako tomu bolo aj v danom prípade z vyššie uvedených dôvodov. Vykonanie dôkazov navrhnutých matkou v odvolacom konaní popísaných vyššie pri jej podaniach, odvolací súd vzhľadom na doteraz vykonané dokazovanie a jeho výsledky, považoval za nadbytočné a nepotrebné, neschopné prispieť k lepšiemu poznaniu skutočného stavu veci a zvrátiť doterajšie výsledky dokazovania, preto ich nevykonala (§ 68 CMP).

43. Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel jednoznačne k záveru, že nie sú dané dôvody na zákaz styku a návrh matky na zákaz styku otca s maloletým nie je dôvodný. Je teda nepochybne v najlepšom záujme maloletého, aby pozvoľnými cieľenými krokmi, metódou postupného približovania, za účasti odborníkov, došlo k opätovnému obnoveniu zdravého vzťahu dieťaťa k otcovi tak, aby dieťa mohlo znovu nadobudnúť dôveru v otca, mať naňho realistický pohľad, budovať plnohodnotný vzťah ku svojmu rodičovi a aby bolo umožnené realizovať právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnoprávneho osobného styku aj s rodičom, ktorému nie je zverené do starostlivosti. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny s použitím ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

44. V súvislosti s odvolacou námietkou matky o zaujatosti znalčky P. L. M. odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v čase nariadenia znaleckého dokazovania uznesením súdu prvej inštancie, matka námietky proti osobe znalčky nepodala a teda jej zaujatosť nenamietala. Negatívny postoj k znalčkyni matka nadobudla až po vypracovaní znaleckého posudku, s ktorého závermi nesúhlasila.

Vzhľadom na uvedené nemožno dospieť k záveru, že znalecký posudok podal znalec vylúčený z dôvodu zaujatosti, teda majúci určitý kvalifikovaný pomer k veci, k účastníkom konania, či ich zástupcom, alebo zúčastneným osobám (§ 59, § 49 CSP). Odvolací súd v tomto smere nevzhliadol žiadne dôvody, pre ktoré by z uvedeného znaleckého posudku nemal vychádzať ako z riadne vykonaného dôkazu, keď neboli preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by jeho zákonnosť spochybňovali.

45. Matka namietala zaujatosť vec rozhodujúceho sudcu, čo bolo potrebné posúdiť ako uplatnenie odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP (rozhodnutie vydané zaujatým sudcom). V ustanovení § 365 ods. 1 písm. c/ CSP sú uvedené dva na rovnakú úroveň postavené dôvody, ktoré tiež samostatne zakladajú procesnú vadu významnú podľa tohto ustanovenia, ktorými sú: a/ rozhodovanie vylúčeným (zaujatým) sudcom, b/ rozhodovanie súdom nesprávne obsadeným. V posudzovanej veci matka v odvolaní namietala, že sudca bezdôvodne počas pojednávania útočil na matku argumentáciou, že môže o dieťa prísť, dieťa môže byť odobraté z jej starostlivosti a zverené otcovi, prípadne môže byť umiestnené do ústavu, kde ho naučia ako milovať svojho otca, ktorého odmieta. Ďalším dôvodom, ktorý vedie k podozreniu zo zaujatosti súdu je fakt, že zapisovateľka sudcu je švagrinou odporcovkej právničky, teda v príbuzenskom vzťahu k jednej zo strán konania.

46. Podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

47. Podľa § 49 ods. 3 CSP, okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, alebo v jeho rozhodovacej činnosti, nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu.

48. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť, sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadšžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadšžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II.ÚS 71/97).

49. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom tohto práva je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o tomto návrhu (I.ÚS 73/97, I.ÚS 27/98, II.ÚS 121/03).

50. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že existenciu zaujatosti sudcu možno vyvodiť len z jeho konkrétneho pomeru k sporu, k stranám alebo ich zástupcom, alebo k iným osobám zúčastneným na konaní. Sudca je totiž pri výkone svojej funkcie nezávislý a je povinný zákony a iné všeobecné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšie vedomia a svedomia, rozhodovať nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov, len na základe skutočností a v súlade so zákonom. Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, v ktorom je zákonným sudcom, je teda možné len v mimoriadnych prípadoch, za podmienok upravených citovaným ustanovením § 49 ods. 1 (príp. ods. 2) CSP, ktoré predpokladajú existenciu takých závažných skutočností, v dôsledku ktorých aj pri uplatňovaní zásady nezávislosti rozhodovania, by mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti sudcu. K takejto situácii môže dôjsť len vtedy, ak je evidentné, že vzťah sudcu k danej veci, ich účastníkom, alebo ich zástupcom, dosahuje takú intenzitu, že i napriek zákonom stanovenej povinnosti sudcu nebude môcť, alebo nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodnúť. Zákon teda zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pochybnosti o možnej zaujatosti. Sudcov pomer k účastníkom, ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom, alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

Uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II.ÚS 76/1999 z 20. júla 1999).

51. Vo veci prejednávajúceho sudcu súdu prvej inštancie však v konkrétnostiach z tvrdení odvolateľky nevyplýva existencia príbuzenského, či jemu obdobnému vzťahu, prípadne priateľského vzťahu, alebo vzťahu ekonomickej závislosti voči ktorémukoľvek účastníkovi konania, ktorý by objektívne bol vo svetle ust. § 49 CSP spôsobilý vec prejednávajúceho sudcu diskvalifikovať z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci z hľadiska pochybnosti o jeho nezaujatosti, či už zo subjektívneho, alebo objektívneho hľadiska. Meradlom hodnotenia objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že pokiaľ odvolateľka spochybňuje objektivitu sudcu spôsobom, ktorý sa javí, že má pôvod v ich nespokojnosti s hodnotením dôkazov a následnom vydanom rozhodnutí, tak okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, alebo v jeho rozhodovacej činnosti, nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu (§ 49 ods. 3 CSP). Významným jednoznačne je, že správnosť či už procesného postupu sudcu, ako i samotného rozhodnutia, môže byť preskúmaná len na základe opravných prostriedkov, či už riadnych alebo mimoriadnych, pri ich využití účastníkmi konania po rozhodnutí vo veci samej.

52. Posúdením namietaných skutočností tak odvolací súd dospel k záveru, že z hľadiska nich nedošlo k naplneniu uplatneného odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP.

53. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

54. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).